

# Hoe duur is **jóuw** behandelplan eigenlijk?

Studenten en faculteiten nog te weinig oog voor zorgkosten

**Maak je nog een extra pakje hechtingen open of doe je het met het stukje draad dat je nog over hebt? Kies je voor Lipitor of ga je voor het dertien keer goedkopere simvastatine? Vragen waar in de opleiding maar weinig aandacht voor is. Eleonore Vennemann en Nina van Sprang**

**D**e totale uitgaven in de Nederlandse gezondheidszorg stijgen al tientallen jaren en zijn de afgelopen jaren meer dan verdubbeld: van 44 miljard euro in 1999 tot 90 miljard in 2011. Deze enorme stijging heeft meerdere oorzaken: de vergrijzing, meer en duurdere medische mogelijkheden

en hogere verwachtingen van de gezondheidszorg. De zorg dreigt hierdoor onbetaalbaar te worden en dat zou uiteindelijk ten koste gaan van de individuele patiënt. Artsen hebben een grote invloed op de stijgende zorgkosten door de keuzes die zij maken. Uit onderzoek is echter gebleken dat zij zich nauwelijks bewust zijn van kosten; gemiddeld wijkt hun schatting van de prijs 234 procent af van de werkelijkheid! Dat is ook niet verwonderlijk; je ziet als arts niet meteen wat de labbepaling die je aanvraagt kost. Je voelt deze uitgave ook niet in je eigen portemonnee. En je ziet niet direct welke invloed jouw specifieke keuze heeft op de totale zorguitgaven.

## Onderwijs

De kosten van labbepalingen, onderzoeken en behandelingen worden in het onderwijs maar zeer zelden benoemd. Heb jij geleerd wat de bepaling van een CRP en het maken van een X-thorax nu daadwerkelijk kosten? Heb jij de prijs van het medicijn op een sheet zien staan? Als faculteiten al aandacht besteden aan financiële en organisatorische zaken, gebeurt dit erg versnipperd. Volgens Jan-Willem Verlijdsdonk, die na geneeskunde ook gezondheidswetenschappen studeerde en nu werkt als adviseur in de zorg, zie je daardoor als geneeskundestudent niet de samenhang tussen de verschillende aspecten die nodig zijn voor een goede gezondheidszorg. Pas later herkende hij hoe kwaliteit, toegankelijkheid (fysiek en financieel) en betaalbaarheid samenhangen en welke rol je als arts daarin speelt.

## Wat kost een vinkje op het aanvraagformulier?

onderzoek	ziekenhuiskosten*
bepaling CRP	€ 4,84
bepaling TSH	€ 6,91
bepaling PSA	€ 10,36
bepaling Hb (inclusief hematocriet en MCV)	€ 1,76
toxicologisch onderzoek (algemeen) ivm. intoxicatie	€ 86,37
diagnostische colonoscopie (incl. evt. bipten en poliepectomie)	€ 359,42
therapeutische ascitespunctie	€ 136,12
schildwachtklieprocedure (incl. beeldvorming en ok)	€ 397,63
MRI hersenen standaard	€ 189,83
CT hersenen standaard	€ 160,01

\*Bovenstaande bedragen betreffen alleen de maximaal te declareren ziekenhuiskosten, hier komen andere kosten (zoals het specialistenhonorarium) bij. Bron: NZA-tarieven.

### Ook in voordeel patiënt

Een dokter kan voor elke patiënt alles aan diagnostiek en medicatie uit de kast trekken, maar daar staan hoge kosten tegenover. Moet je je daar als arts iets van aantrekken? Het is vanzelfsprekend niet de bedoeling om op de stoel van de zorgverzekeraar te gaan zitten; zij onderhandelen over de prijzen en kopen de zorg in. Als arts ben je er in eerste instantie voor de gezondheid van de patiënt en als het nodig is moet je voor een duurder medicijn kunnen kiezen. Dit betekent niet dat je niet stil moet staan bij kosten. Want doordacht gebruik van beschikbare middelen kan ook in het voordeel van de patiënt werken. Een CT-scan zonder goede indicatie betekent wel stralenbelasting voor de patiënt. En dat extra pilletje dat je voorschrijft kan ook bijwerkingen geven. Omdat stijgende zorgkosten voor hogere premies zorgen is het uiteindelijk ook in het belang van de patiënt dat de zorgkosten niet de pan uitrijzen.

### Maak het verschil

Realiseer je als student dat jij later het verschil gaat maken. Hoe kun je als toekomstig arts bewust bezig zijn met de kosten van de gezondheidszorg? Sla het stukje kosten uit het college en je boek niet over, ook al wordt het waarschijnlijk niet op je tentamen gevraagd. Vraag als co-assistent eens waarom bepaalde keuzen gemaakt worden. Wegen de kosten daarin mee? Is er misschien een goedkoper alternatief? Neem zelf je verantwoordelijkheid, en zoek eens op wat het onderzoek kost dat je hebt aangevraagd. En als je later dokter bent, vraag je dan eens af: is de dagelijkse labcontrole nog echt nodig bij je patiënt? Moeten de antibiotica nog intraveneus gegeven worden, of kun je al overstappen op orale toediening? En weet ook qua prijs wat de verschillen zijn tussen medicijnen.

Het is belangrijk om inzicht te hebben in de kosten van de gezondheidszorg. Daar ben je in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor. Maar ook in het onderwijs moet het een niet weg te denken onderdeel zijn. Faculteiten moeten de kosten al in de eerste jaren van de studie, en met name tijdens de coschappen, structureel terug laten komen. Kennis van kosten hoort net zo vanzelfsprekend te zijn als kennis van anatomie en fysiologie. *knmg Studentenplatform*

De voetnoten staan onder dit artikel op [www.artsinspe.nl](http://www.artsinspe.nl)

### Meer weten over kosten?

Onder dit artikel op [www.artsinspe.nl](http://www.artsinspe.nl) vind je links naar:

- Een uitgebreid interview met Jan-Willem Verlijdsdonk over de financiering van de gezondheidszorg op de website van het KNMG Studentenplatform.
- De website van de Nederlandse Zorgautoriteit (wat kost een test?).
- Leidraad doelmatig voorschrijven van geneesmiddelen.
- Rapport ministerie van Volksgezondheid: De zorg: hoeveel extra is het ons waard?
- Een themasite van het College voor zorgverzekeringen over medicijnkosten.
- Een toelichting op de zorgkosten door het RIVM/ ministerie VWS.

Voetnoot (website)

1) Allan GM, Lexchin J, Wiebe N (2007)

Physician awareness of drug cost: A systematic review. PLoS Med 4(9): e283.

<http://www.gezondheidszorgbalans.nl/kosten/zorguitgaven/>

## Meer weten over kosten?

Onder dit artikel op [www.artsinspe.nl](http://www.artsinspe.nl) vind je links naar:

- Een uitgebreid interview met Jan-Willem Verlijdsdonk over de financiering van de gezondheidszorg is te lezen op de website van het KNMG-studentenplatform. ( <http://artsinspe.artsennet.nl/over-arts-in-spe/knmg-studentenplatform-1.htm>)
- De website van de Nederlandse Zorgautoriteit (wat kost een test?). ( <https://login.casemix.nl/nzazptarief/ZoekfunctieDot.aspx>)
- Leidraad doelmatig voorschrijven van geneesmiddelen. (<http://lhv.artsennet.nl/Actueel/Nieuws6/Nieuwsartikel/Leidraad-doelmatig-voorschrijven-door-specialisten.htm>)
- Rapport ministerie van Volksgezondheid: De zorg: hoeveel extra is het ons waard? (<http://knmg.artsennet.nl/web/file?uuid=9322ee57-cdfa-464e-80eb-4fbc21b21425&owner=0b502f25-c659-414c-b44f-e420a3e72065>)
- Een themasite van het College voor zorgverzekeringen over medicijnkosten ([www.medicijnkosten.nl](http://www.medicijnkosten.nl))
- Een toelichting op de zorgkosten door het RIVM/ ministerie VWS ([www.gezondheidszorgbalans.nl/kosten](http://www.gezondheidszorgbalans.nl/kosten))